

Recenzja

HU REN-LIANG & WANG YOU-FANG (red.). 2005. **Flora Bryophytorum Sinicorum. Vol. 7. Hypnobryales.** xvi + 288 str., 107 ryc. Opr., format 19,2 × 26,5 cm. Science Press, Beijing. Cena: 75,00 juanów renminbi. ISBN 7-03-013335-8.

Kolejny szósty, a w numeracji serii siódmy tom Flory mchów Chin obejmuje 3 duże i 2 małe rodziny z rzędu *Hypnobryales*. Trzeba zaznaczyć, że ta tradycyjna nazwa tego taksonu jest nieuprawniona z punktu widzenia zasad Międzynarodowego Kodeksu Nomenklatury Botanicznej i powinna być zastąpiona przez *Hypnales*. W sumie cały tom obejmuje 178 gatunków, 13 odmian i 1 formę podzielonych na 36 rodzajów. Największą w tym tomie jest rodzina *Brachytheciaceae*, do której należy prawie połowa, bo 80 gatunków zaliczanych do 11 rodzajów, a bardzo daleko za nią plasują się rodziny *Amblystegiaceae* (44 gatunki i 18 rodzajów) i *Entodontaceae* (32 gatunki i 5 rodzajów). Znacznie mniejsze są tu monotypowe w Chinach rodziny *Plagiotheciaceae* (16 gatunków) i *Stereophyllaceae* (5 gatunków). Najbogatszym w gatunki rodzajem jest *Brachythecium* (43), który zdecydowanie wyprzedza rodzaje *Entodon* (28) i *Plagiothecium* (16). W większości przypadków przeważają w omawianym tomie niewielkie, jedno- (13) lub dwugatunkowe (11) rodzaje. Można mieć jednak spore wątpliwości co do ostatecznej liczby gatunków w dużych rodzajach ze względu na niezbyt krytyczne ujęcia wielu gatunków. Klasycznym przykładem jest tu rodzaj *Brachythecium*, w którym aż 5 gatunków, a mianowicie *Brachythecium viridefactum* Müll. Hal., *B. pseudominusculum* Müll. Hal., *B. thraustum* Müll. Hal., *B. fasciculirameum* Müll. Hal. i *B. yunnanense* Herzog są konspiracyjne z *B. buchananii* (Hook.) A. Jaeger (jest swoistym paradoksem, że nazwa ta jest całkowicie przeoczona w indeksie na str. 280). W wyniku niezbędnych redukcji taksonomicznych ogólna liczba gatunków w wymienionych rodzinach będzie na pewno mniejsza. Z drugiej jednak strony autorzy nie uwzględniają i w ogóle pozostawiają bez komentarza gatunki podane z Chin, np. *Tomentypnum falci-folium* (Nichols) Tuom.

Ujęcia taksonomiczne są przeważnie tradycyjne i bardzo konserwatywne, np. w przypadku rodzajów *Calliargon* i *Drepanocladus*, chociaż autorzy wyróżniają *Sanionia* i *Warnstorfia*, które zostały wydzielone z tego ostatniego rodzaju. Autorzy wskazują *Warnstorfia exannulata* (Schimp.) Loeske jako lektotyp nazwy rodzajowej *Warnstorfia*, podczas gdy faktycznie jest nim *W. fluitans* (Hedw.) Loeske. Podobnie *Brachythecium rivulare* Schimp., a nie *B. pulchellum* Broth. & Paris jest lektotypem nazwy rodzajowej *Brachythecium*, zaś lektotypem nazwy rodzajowej *Eurhynchium* jest *E. striatum* (Hedw.) Schimp., a nie *E. pulchellum* (Hedw.) Jenn., jak sugerują autorzy. Nowości taksonomicznych jest w tym tomie bardzo niewiele i sprowadzają się do kilku redukcji nazw: *Cratoneuron longicostatum* X.-L. Bai i *Drepanophylaria cuspidarioides* Müll. Hal. do synonimów *Cratoneuron filicinum* (Hedw.) Spruce oraz *C. taihangense* Zhao et al. do synonimu *C. filicinum* var. *atrovirens* (Brid.) Ochyra.

Klucze do oznaczania są opublikowane po chińsku i angielsku, co na pewno ułatwi posługiwanie się Florą przez briologów nie znających języka chińskiego. Dobór cech w kluczach nie zawsze jest trafny. Na przykład, w kluczu do gatunków w rodzaju *Plagiothecium* nie są zupełnie brane pod uwagę wymiary komórek, które znakomicie odróżniają m.in. *P. laetum* Schimp. i *P. latebricola* Schimp. od pozostałych gatunków. Użycie cechy „rośliny matowe” dla odróżnienia *P. nemorale* (Mitt.) A. Jaeger od „błyszczącego” *P. succulentum* (Wilson) Lindb. jest zupełnie chybione. Podobnie odróżnienie *P. cavifolium* (Brid.) Z. Iwats. od *P. paleaceum* (Mitt.) A. Jaeger na podstawie ułożenia liści na łodydze jest bardzo mętne, podczas gdy gatunki te różnią się wybitnie kształtem liści. Jest to o tyle dziwne, że dobrze skonstruowane klucze do oznaczania gatunków z rodzaju *Plagiothecium* można znaleźć w wielu Florach i trudno tu doprawdy o oryginalny dobór cech. Można mieć nadzieję, że rozmaite ewidentne błędy zostaną skorygowane w wersji anglojęzycznej tej Flory. — RYSZARD OCHYRA, *ul. Fryderyka Zolla 39, 30-898 Kraków, Polska.*